

det må gøre sit yderste for at bringe tvangsforanstaltningerne til ophør og sikre, at der sker den optimale behandling under mest betryggende forhold. De administrative konsekvenser kan kun registreres, fordi de under den nugældende sindssygelov værende bestemmelser om værgeordninger og klagemuligheder m.v. ikke i sin hensigt respekteres af domstole, politimyndigheder og kommuner.

Bemærkninger til de enkelte bestemmelser

Til kapitel 1

Indledende bestemmelser

Til § 1

Det centrale i bestemmelsen er at fremhæve, at psykiatrisk behandling, rådgivning, omsorg og pleje eller praktisk hjælp skal være et tilbud til enhver, som har ophold her i landet, og som har behov herfor. Det er hensigten med bestemmelsen at fastslå, at psykiatrisk behandling består af forebyggelse, hospitalsbehandling og efterbehandling. I denne forbindelse skal initiativer i lokalmiljøerne som f.eks. distriktspsykiatri, krisecentre eller rådgivningscentre fremhæves som såvel forebyggende led som vigtige led i efterbehandlingen.

Den forpligtelse, lovforslaget giver sygehuskommunerne til at oprette og drive psykiatriske hospitalsafdelinger og/eller behandlingsinstitutioner m.v. på grundlag af de bedste behandlingserfaringer og patienternes ønske, er udtryk for, at forslagsstillerne finder, at amtskommunerne m.fl. aktivt må tage stilling til udviklingen inden for det psykiatriske behandlingsområde og til, hvilke ønsker brugerne af det psykiatriske behandlingstilbud har. Der er inden for psykiatrien sket store fremskridt på internationalt plan, både hvad angår anvendelse af medicinsk behandling, socialpsykiatrisk, psykoterapeutisk eller psykologisk behandling.

Ved vedtagelse af en afløsningslov for den gamle sindssygelov må det fastslås, at det offentlige har en ganske særlig forpligtelse over for den gruppe af mennesker, som kan komme i en situation, hvor samfundet anvender tvang for at gennemføre en behandling.

Omsorg og pleje eller praktisk hjælp i forbindelse med psykiatrisk behandling tager sigte på at lovfæste, at de asylogaver, som de psykiatriske hospitaler gennem mange år har løst over for et psykiatrisk klientel, ikke skal udgå af et psykiatrisk behandlingstilbud. Der er en tendens under besparelserne på de psykiatriske hospitaler til at lade netop denne gruppe udgå af hospitalernes opgaveområde. Dette har til følge, at gruppen af subsistensløse, posedamer og overfrakkemænd vokser, og sygehuskommunernes

øvrige institutioner må af pladshensyn afvise netop denne dårligst stillede gruppe.

Lovforslaget nævner direkte et bredere tilbud om socialpsykiatrisk arbejde. Fra såvel patientorganisationer som faglige organisationer har der været udtrykt ønske om, at den psykiatriske behandling blev tværfaglig, og at beslutningerne om behandlingsplan blev funderet på et tværfagligt grundlag. Formålsparagraffen er udformet i overensstemmelse hermed.

Til kapitel 2

Almindelige bestemmelser

Til §§ 2 og 3

Hovedreglen i lovforslaget om psykiatrisk behandling er, at indlæggelse, ophold og behandling på psykiatrisk afdeling skal ske med patienternes samtykke, og at der kun rent undtagelsesvis kan ske anvendelse af tvang. Dermed er det også slået fast, at bestemmelserne om anvendelse af tvang kun omfatter personer, der er indlagt på psykiatrisk hospitalsafdeling. Heraf følger modsætningsvis, at reglerne om f.eks. tvangsbehandling ikke kan anvendes på personer, der opholder sig uden for psykiatrisk afdeling. Disse personer kan – så længe de ikke er indlagt og tvangstilbageholdt – kun behandles frivilligt, uanset om de måtte opfylde de materielle betingelser for at kunne tvangsbehandles.

Lovforslaget omfatter ikke personer, der opholder sig på institutioner uden for det psykiatriske sygehusvæsen, selv om disse personers tilstand som sådan måtte være omfattet af lovforslaget. Bestemmelserne gælder derfor ikke for personer, der opholder sig på plejehjem under bistandsloven, herunder de tidligere H-plejehjem, som ved lov nr. 349 af 4. juni 1986 fra 1. januar 1987 er overført fra Indenrigsministeriets til Socialministeriets område, eller på institutioner for personer med vidtgående fysiske handicap, hvor Socialministeriets bekendtgørelse nr. 568 og 569 af henholdsvis 21. og 22. december 1979 om magtanvendelse finder anvendelse.

Hovedreglen om, at lovforslagets anvendelsesområde i stedlig henseende kun er psykiatrisk afdeling, er fraveget på to punkter.

For det første regulerer lovforslaget den tvang, det kan være nødvendigt at anvende uden for psykiatrisk afdeling i forbindelse med selve tvangsendlæggelsen. For det andet gælder bestemmelserne i lovforslaget for tvangstilbageholdte personer, der midlertidigt overføres fra psykiatrisk afdeling til somatisk afdeling med henblik på behandling af en legemlig lidelse. Dette gælder ikke blot i tilfælde, hvor der bliver tale om tvangsbehandling af en legemlig lidelse, jf. § 13, men også i tilfælde, hvor en frihedsberøvet pati-